

El mapa negre de Greenpeace

Les Pitiüses són l'únic territori dels Països Catalans on la degradació del litoral s'havia aturat. Per això quedava fora del mapa de punts negres que Greenpeace ha elaborat enguany. Però ara el Govern balear ha decidit aprovar la construcció d'habitatges en les zones d'Eivissa i Formentera que l'anterior executiu havia decidit preservar.

L'informe de Greenpeace sobre la salut del litoral de l'estat espanyol, *Destrucció a toda costa 2003*, vaticina que "la contaminació i la desaparició accelerada de les platges" acabarà incidint negativament en "el principal motor econòmic: el turisme, que comença a ressentir-se'n després d'anys de maltractament continuat a les costes". L'única zona dels Països Catalans que surt ben parada de l'informe elaborat per aquesta ONG és la de les Pitiüses, on Greenpeace considera que s'havia aturat la urbanització descontrolada i les accions contra el litoral. Malgrat això, María José Caballero, responsable de costes de Greenpeace, creu que la pitjor notícia per a Eivissa i Formentera ha arribat un cop presentat l'informe: el Govern balear, de Jaume Matas, ha aprovat un projecte de llei que permet construir 6.000 habitatges en zones protegides de les Pitiüses. [Per a més informació, vegeu la pàgina 12.]

Precisament, la feina feta pel mateix Matas al Ministeri de Medi Ambient és un dels punts més criticats per l'informe de Greenpeace, que destaca que és precisament aquest Ministeri el que promou passeigs marítims —"una feina que seria més lògica del Ministeri de Foment", segons Caballero— o la regeneració artificial de platges amb sorra extreta de fons marins. Concretament, Greenpeace considera que una clara mostra de desastre ecològic el que aquest Ministeri ha provocat a Banyalbufar (Mallorca): "El Ministeri de Medi Ambient va ser el responsable de la destrucció d'una part dels magnífics prats de *Posidonia oceanica* existents en aquestes aigües. Aquests alguers són responsables, en

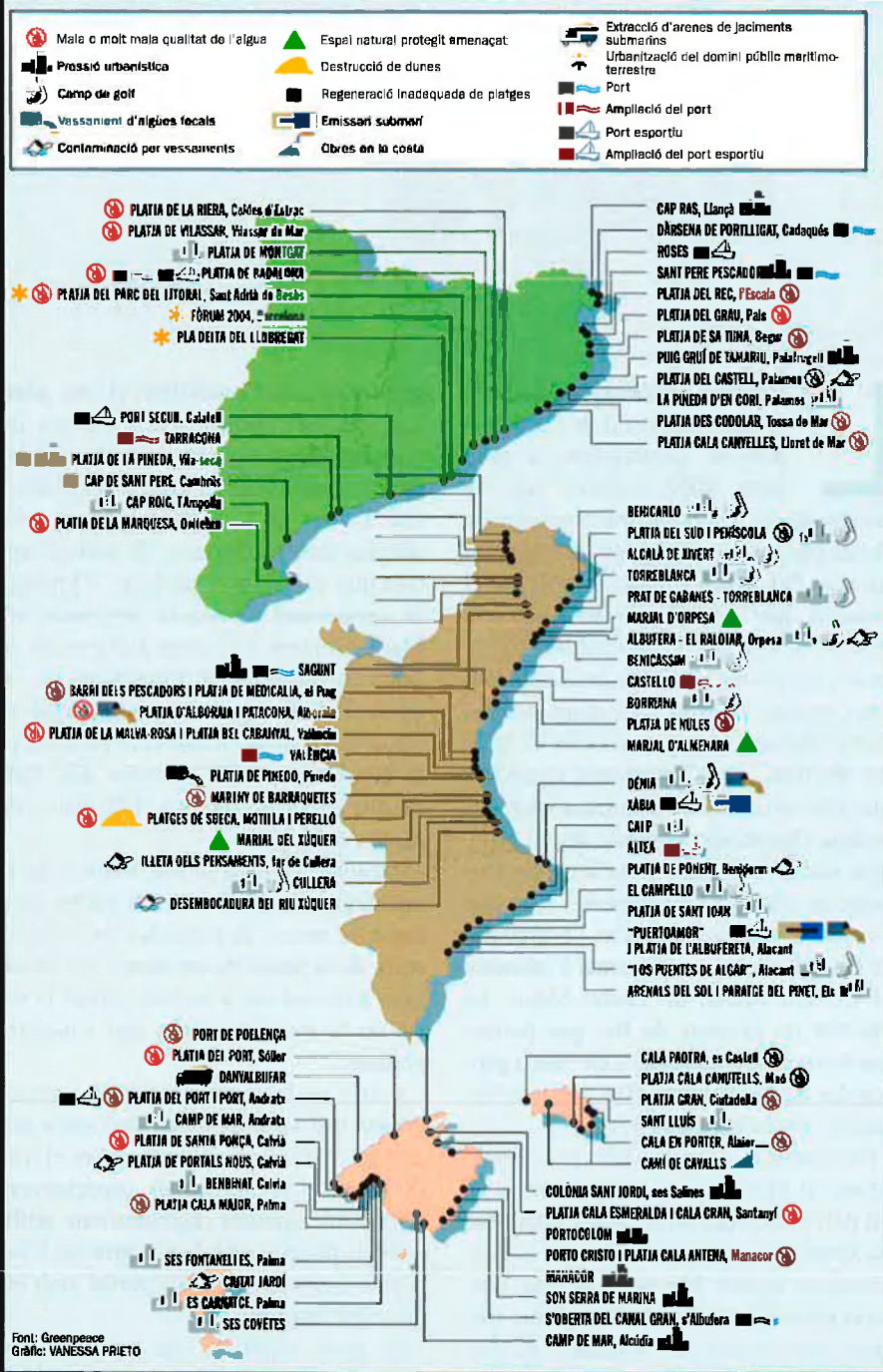
gran part, de l'estabilitat de les platges, i a més contenen una riquesa incomparable en espècies de fauna, moltes de les quals tenen un gran valor comercial. De res no van servir, però, les denúncies dels ecologistes. El mateix institut que va avalar el projecte, l'Imedeia, ha condemnat l'actuació efectuada per Medi Ambient a la zona d'extracció, la costa de Banyalbufar. Finalment, ha estat la Unió Europea la que ha hagut de posar fi a aquesta destrucció ambiental, ja que ha reconegut el valor dels fons marins que menyspreava el Ministeri de Medi Ambient."

Caballero destaca la importància de la posidònia: "Les seves arrels poden tenir fins a 40 metres de llargada i fixen així la sorra de la platja. Si les mates fas un esgraó artificial cap a on anirà caient la sorra de la mateixa platja, que s'acabarà perdent."

A més de la contaminació i la pressió urbanística sobre la costa, que tenen uns efectes lògicament negatius sobre el medi litoral, Greenpeace és especialment crític amb aquestes regeneracions artificials de platges, amb la construcció d'espigons i ports esportius i també amb els passeigs marítims.

Els ports esportius són un problema, sobretot, a la costa del Principat, que, segons María José Caballero, "és la zona de la Península amb més densitat de ports". Això ha fet que la Generalitat de Catalunya hagi aprovat una moratòria; ara bé, segons Greenpeace, se'n continuen construint molts que ja s'havien aprovat abans. "La ubicació de ports —explica Caballero— significa la privatització d'espais públics i, segons la llei de costes, s'han de limitar. Els vaixells ge-

Els punts negres del litoral

neren contaminació i els ports constitueixen barreres artificials que impedeixen l'arribada de sorra a les platges. Hem de tenir present que, si volem ports esportius, no podem tenir platges en bon estat."

Sovint, l'efecte nociu que provoca un port artificial sobre les platges adjacents intenta ser contrarestat amb un nou espai

artificial que impedeix la pèrdua de sorra. Per a Greenpeace, això no fa més que agreujar el problema sense acabar de solucionar-lo. Segons María José Caballero "l'ampliació del Port de Castelló, per exemple, provocarà que a la platja veïna d'Almassora deixin d'arribar-hi uns 10.000 m³ de sorra l'any". Això passa en un territori on l'erosió de la costa ja

és molt forta: "El Maresme i les comarques de Castelló pateixen l'erosió més important de tota la Península -afirma Caballero-. En aquesta última demarcació, es calcula que la costa recula un metre cada any."

Greenpeace, en canvi, lloa les iniciatives d'algunes localitats de les Illes, com ara Calvià, que treballa per evitar la degeneració de les platges amb sistemes menys agressius, com la instal·lació de barreres de canyís que retenen la sorra i que no tenen males conseqüències per al medi. Però sobretot María José Caballero felicita l'Ajuntament de Torroella de Montgrí, el qual, en la revisió del pla general d'ordenació urbana, ha desclassificat 400.000 m² a primera línia de mar, que eren urbanitzables des del 1983 i en què es volien construir 500 habitatges.

Per contra, un dels ajuntaments que rep més crítiques en l'informe és el de Barcelona: "Si hem de destacar algun projecte per l'impacte que tindrà sobre el litoral, hem d'esmentar el Fòrum Universal de les Cultures o Fòrum 2004, que es construeix al litoral barceloní i envaeix el domini públic marítim i terrestre."

Segons Greenpeace, El Fòrum 2004 serà el responsable que, a mitjà termini, desapareguin les platges situades al nord-oest de Barcelona, "que ja es troben en un equilibri molt precari a causa dels forts pendents del fons marí que hi ha just al davant".

La saturació de la costa valenciana. Sobre el País Valencià, l'informe de Greenpeace critica especialment el desinterès del govern de la Generalitat per aturar la pressió urbanística i posar límits als camps de golf. Segons aquesta ONG, "el desenvolupament de la llei d'ordenació del territori per la Generalitat Valenciana l'any passat va disparar la requalificació i la compra de sòl a la costa fins a uns nivells insospitats". L'objectiu d'aquesta llei hauria de ser protegir el litoral, però Greenpeace en desconfia completament. De moment, diu que el llarg període entre l'anunci d'aquesta llei i l'aprovació -que encara no s'ha efectuat- demostra l'"evident desinterès polític". A més, els ecologistes denuncien que el subsecretari de Turisme de la Generalitat, Roc Gregori,

Montgat és un dels punts on la pressió urbanística és més forta. Això agreuja encara més la situació del Maresme, una de les comarques, juntament amb el nord del País Valencià, que més pateix l'erosió de la costa.

anima la construcció de camps de golf: “els 22 camps actuals no són suficients, n’hi haurà 10 més en quatre o cinc anys, però tot i així en farien falta 22 més per absorbir la demanda d’aquest tipus d’instal·lacions”, ha arribat a afirmar. L’informe fa una llista detallada de tota una sèrie de projectes de macroubanitzacions i de més de 40 camps de golf que afectaran, en total, uns 20 milions de metres quadrats: “Això significa milers d’edificacions que demandaran serveis en la mateixa desproporcionada quantitat: aigua, gestió dels residus, depuració d’aigües... L’especulació més feroç es reparteix al llarg del litoral.” Caballero destaca que els projectes s’han incrementat encara més, coincidint amb l’aprovació del Pla Hidrològic Nacional i les consegüents expectatives aixecades pel transvasament de l’Ebre. [Vegeu el requadre.] Dels 454 quilòmetres de costa del País Valencià, ja només en queden 60 sense urbanitzar. Això provoca una elevadíssima densitat de població –de 650 hab./km² a l’hivern i el doble a l’estiu– i una saturació en determinades zones: Greenpeace recorda que, segons l’Institut Nacional d’Estadística, la població de Torrevella ha crescut un 313%.

Tot plegat s’agreuja si es té en compte que la regeneració artificial, els ports es-

Projectes d’urbanització i camps de golf al País Valencià

En el seu informe sobre la salut del litoral, Greenpeace enumera una sèrie de plans urbanístics que, en cas que es realitzessin, afectarien molt negativament la costa valenciana, des de Benicarló fins a Elx. En total, els 21 complexos turístics i els 42 camps de golf projectats afectarien directament una superfície de vint milions de m², és a dir l’extensió de 2.000 camps de futbol (un camp de futbol gran fa aproximadament 10.000 m², una hectàrea). Segons fonts de Greenpeace, des de l’aprovació del Pla Hidrològic –amb la promesa del transvasament– els projectes de camps de golf al País Valencià i a Múrcia s’han disparat.

LOCALITAT (de nord a sud)	PROJECTE DE CONSTRUCCIÓ	Ha
Benicarló (muntanya de la Tossa)	Urbanització i camp de golf	150
Peníscola	Port esportiu, urbanització i tres camps de golf	
Alcalá de Xivert (Cap i Corb)	Urbanització i canalització del riu Sant Miquel	130
Torreblanca	Urbanització	120
Prat de Cabanes – Torreblanca	Urbanització	120
Orpesa (Albufera – el Rajolar)	Camp de golf i port poliesportiu	40
Benicàssim	Urbanització i camp de golf	320
Borriana	Camp de golf	250
Cullera	Urbanització i camp de golf	150
Dénia (les Marines)	18.000 habitatges (denunciat a la UE)	400
Calp (zona protegida de ses Salines)	2.200 habitatges	
El Campello (puntes de Gonçalvez)	Camp de golf i 2.200 habitatges	230
Alacant	5.260 habitatges, camp de golf, tres zones comercials i quatre hotels	
Elx (els Arenals del Sol)	3.200 habitatges	

ports i la contaminació continuen creixent. Particularment greus són, per a Greenpeace, els projectes d’ampliació dels ports d’Altea i Xàbia, l’últim dels

quals podria afectar la Reserva dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni.

Alex Milian